

ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Основні скарги та огляд пацієнтів із захворюваннями органів дихання. Пальпація грудної клітки.

1. Актуальність теми: захворювання органів дихання на сьогоднішній день є досить розповсюдженою патологією, яка є першою причиною тимчасової втрати працездатності, нерідко призводить до стійкої інвалідності й навіть до смерті. У зв'язку з цим велике значення має своєчасна і правильна діагностика захворювань системи органів дихання. У значній мірі це залежить від детального й послідовного розпитування хворих. Крім того, велике значення для діагностики захворювань органів дихання мають такі методи об'єктивного обстеження хворого як огляд і пальпація грудної клітки. Відомо, що величина й форма грудної клітки значною мірою впливають на функцію органів дихання. Більше того, дані, отримані під час огляду й пальпації грудної клітки, є інформативними не лише для діагностичного процесу, а також для первинної та вторинної профілактики захворювань дихальної системи.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- анатомію і фізіологію органів дихання;
- фізіологію тканинного дихання;
- методика збирання анамнезу та особливості розпитування хворих із захворюваннями системи органів дихання;
- основні та другорядні скарги хворих з патологією органів дихання;
- методика проведення огляду грудної клітки;
- нормальні й патологічні форми грудної клітки;
- фізіологічні й патологічні типи дихання;
- фізичні основи проведення звуку;
- правила проведення пальпації грудної клітки;
- патологічні зміни голосового тремтіння та їх діагностичне значення.

Вміти:

- зібрати анамнез у хворих з патологією органів дихання;
- деталізувати основні скарги хворих за наявності патології органів дихання: кашель, задишку, болі в грудній клітці, кровохаркання тощо;

- виявляти можливий вплив на хворого шкідливих професійно-виробничих чинників;
- визначати форму грудної клітки;
- визначати частоту дихання й давати інтерпретацію отриманим даним;
- визначати типи дихання в нормі й патології;
- пальпувати грудну клітку.

Оволодіти:

- методикою збору анамнезу у хворих з патологією органів дихання;
- методикою огляду грудної клітки;
- методикою визначення частоти дихання;
- методикою диференціювання патологічних типів дихання;
- методикою визначення голосового треміння.

3. Виховна ціль: полягає у формуванні у майбутнього спеціаліста високої професійної майстерності, уважності, високої відповідальності, основ медичної етики й деонтології, в переконанні їх про необхідність систематичного, ретельного вивчення предмету з метою засвоєння методів обстеження, принципів діагностики та надання невідкладної допомоги госпіталізованим хворим з патологією органів дихання. На занятті підкреслюється вагомий вклад вітчизняних вчених у розвиток пульмонології (М. Панчишин, Ю. Кулачковський). Звертається увага на роль куріння у виникненні захворювань системи органів дихання, а також профілактичний вплив здорового способу життя.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- патологічна фізіологія;
- топографічна анатомія;
- медична психологія;
- загальна гігієна.

Наступні дисципліни:

- внутрішні хвороби;
- фтизіатрія;
- пульмонологія;
- педіатрія;
- алергологія та імунологія;
- сімейна медицина;
- поліклінічна справа.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- тема є основою для вивчення наступних тем: синдроми захворювань органів дихання, синдроми захворювань органів серцево-судинної системи, дифузні захворювання сполучної тканини, алергози.

5. Зміст теми заняття:

1. Особливості розпитування хворих із захворюваннями органів дихання.
 - 1.1. Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання та особливості їх деталізації.
 - 1.1.1. Кашель.
 - 1.1.2. Задишка.
 - 1.1.3. Кровохаркання.
 - 1.1.4. Біль у грудній клітці.
 - 1.1.5. Інші скарги (гарячка, загальна слабкість, втрата апетиту тощо).
 - 1.2. Анамнез захворювання за наявності патології органів дихання.
 - 1.3. Анамнез життя у хворих з легеневою патологією.
2. Особливості загального огляду хворих з патологією органів дихання.
3. Огляд грудної клітки.
 - 3.1. Статичний огляд грудної клітки.
 - 3.2. Динамічний огляд грудної клітки.
 - 3.3. Нормальні форми грудної клітки.
 - 3.4. Патологічні форми грудної клітки.
 - 3.5. Типи дихання.
 - 3.6. Частота дихання.
4. Пальпація грудної клітки.
 - 4.1. Болючість грудної клітки.
 - 4.2. Еластичність (резистентність) грудної клітки.

4.3. Визначення голосового тремтіння, його зміни в нормі й патології.

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (10 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу)

1. У навчальній кімнаті викладач на підбраному хворому із захворюванням органів дихання демонструє методику проведення його розпитування, огляду й пальпації грудної клітки.

2. Відпрацювання практичних навичок з огляду й пальпації грудної клітки студентами один на одному в навчальній кімнаті.

3. Демонстрація викладачем у палатах відділення всій групі студентів хворих з різними патологічними формами грудної клітки та розладами функції органів дихання.

4. Самостійна робота студентів у палатах: збирання анамнезу у хворих з легеневою патологією, проведення їх загального й детального огляду, огляду й пальпації грудної клітки.

5. Нагромадження і аналіз інформації про пацієнта.

6. Записування отриманих даних дослідження у відповідній послідовності в зошит.

7. Розбір результатів самостійної роботи студентів.

Студенти доповідають викладачу в присутності всієї групи анамнез обстеженого хворого, дані загального огляду й детального огляду, огляду й пальпації грудної клітки, відзначаючи патологічні відхилення від норми.

8. Інтерпретація отриманих під час обстеження хворого даних.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок.

Контрольні питання:

1. Перерахуйте основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання.
2. Як деталізувати скаргу хворого на кашель?
3. Які основні види задишки?
4. Які причини виникнення задишки?
5. Що таке ядуха, можливі причини її виникнення?
6. Про що свідчить поява кровохаркання у хворого?

7. Діагностичне значення болю в грудній клітці.
8. Гарячка та її типи за наявності захворювань органів дихання.
9. На що необхідно звернути увагу під час збирання анамнезу захворювання у хворого з патологією органів дихання.
10. Які професійно-виробничі чинники сприяють розвитку захворювань органів дихання?
11. На що потрібно звернути увагу, розпитуючи хворого з легеневою патологією про спадковість?
12. Що вам відомо про значення шкідливих звичок у виникненні патології органів дихання?
13. Які параметри визначають при статичному огляді грудної клітки?
14. Які параметри визначають при динамічному огляді грудної клітки?
15. Які бувають різновидності нормальної форми грудної клітки?
16. За якими критеріями визначають форму грудної клітки?
17. Назвіть патологічні форми грудної клітки.
18. Особливості діжкоподібної форми грудної клітки та за наявності якої патології вона виникає?
19. Особливості паралітичної форми грудної клітки.
20. Які бувають деформації грудної клітки, зумовлені змінами конфігурації хребта?
21. Як визначити частоту дихання?
22. Які бувають зміни частоти дихання?
23. Що таке дихання Куссмауля й коли воно спостерігається?
24. Що таке дихання Біота й коли воно спостерігається?
25. Що таке дихання Чейна–Стокса й коли воно спостерігається?
26. Як проводиться пальпація грудної клітки?
27. Діагностичне значення виявлення болючості грудної клітки.
28. Як визначається голосове тремтіння?
29. Яке діагностичне значення посиленого голосового тремтіння?
30. Про що свідчить послаблення голосового тремтіння?

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Особливості анамнезу хворих з патологією системи дихання.
2. Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання.
3. Деталізація анамнезу захворювання.

4. Анамнез життя у хворих з патологією органів дихання.
5. Огляд грудної клітки.
6. Типи дихання.
7. Патологічні типи дихання.
8. Пальпація грудної клітки.
9. Болючість грудної клітки.
10. Еластичність грудної клітки.
11. Голосове тремтіння. Діагностичне значення його змін.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 83–96.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 83–96.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 2-е вид. – К.: Здоров'я, 2004. – С. 76–88.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 119–148 (дихальна система).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – К.: Здоров'я, 2000. – С.51–52, 77–86.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.
7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.